

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av oljor och brandfarliga vätskor

NFS 201

Utkom från trycket
den

beslutade den xxxx

Naturvårdsverket föreskriver¹ följande med stöd av 28 § förordningen (2008:245) om kemiska produkter och biotekniska organismer.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller vid hantering av oljor och brandfarliga vätskor i cisterner och lösa behållare.

Föreskrifterna innehåller krav på information till tillsynsmyndigheten och inom vattenskyddsområde krav på sekundärt skydd och kontroll av sekundärt skydd.

2 § Inom vattenskyddsområde gäller föreskrifterna vid hantering av mer än totalt 150 liter oljor och brandfarliga vätskor i cisterner och lösa behållare.

Utanför vattenskyddsområde gäller föreskrifterna vid hantering av mer än 1 m³ oljor och brandfarliga vätskor i lösa behållare och i cisterner ovan och i mark samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner.

3 § Bestämmelserna i 4–5 kap. gäller endast inom vattenskyddsområde.

4 § Dessa föreskrifter gäller inte hantering som är tillståndsgiven eller tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller som prövas eller har prövats inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.

5 § Om skyddsföreskrifter innehåller strängare krav, gäller de kraven.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

6 § Vid hantering av brandfarliga vätskor finns det även krav i föreskrifter som är meddelade av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

2 kap. Definitioner

1 § Termer i dessa föreskrifter avses med

ackrediterat kontrollorgan: organ som utför kontroll och som har ackrediterats för denna uppgift av Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) eller av annat nationellt ackrediteringsorgan inom EES enligt förordning (EG) nr 765/2008: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93²,

brandfarlig vätska: vätska som har en flampunkt som inte överstiger 100° C,

cistern: behållare med tillhörande säkerhetsutrustning och tillbehör för oljor och brandfarlig vätska där trycket ovanför vätskeytan varken kan överstiga atmosfärtrycket med mer än 0,5 bar eller understiger det med mer än 0,0065 bar,

cistern i mark: cistern helt eller delvis under markytan,

cistern ovan mark: cistern helt ovanför markytan,

dubbelmantlade rör- eller slangledning: ett rör eller en ledning tillverkad av två lager stål eller annat material som är beständigt mot oljor eller brandfarliga vätskor och som skyddar mot läckage,

flampunkt: den lägsta temperaturen vid vilken en brandfarlig vätska kan antändas,

hantering: uttrycket har samma betydelse som enligt 14 kap. 2 § miljöbalken med undantag för transporter som omfattas av Myndighetens för samhällsskydd och beredskap föreskrifter (MSBFS 2018:5) om transport av farligt gods på väg och terräng (ADR-S),

installationskontroll av sekundärt skydd för cisterner: kontroll av det sekundära skyddet innan det för första gången tas i bruk,

invallning: ett fysiskt hinder runt förvaringsplats för cisterner eller lösa behållare som ska hindra uttrinnande olja eller brandfarlig vätska att spridas vidare till omgivningen och förhindrar ansamling av regn- och smältvatten,

lös behållare: flaska, burk, dunk, fat samt annan liknande flyttbar behållare för hantering av oljor och brandfarliga vätskor inklusive behållare godkända för transport med undantag för kombinationsemballage,

oljor: spillolja enligt definitionen i avfallsförordningen (2011:927) samt eldningsolja, vegetabilisk smörjolja och oljehaltigt drivmedel,

sekundärt skydd: skyddsanordningar som tillsammans förhindrar läckage och överfyllnad samt utgör skydd mot spill,

² Jfr Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i lydelsen enligt rättelse EGT L 165, 23.6.2016, s 24(765/2008).

skyddsföreskrifter: föreskrifter för skydd av ett vattenskyddsområde meddelade av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken,

revisionskontroll av sekundärt skydd för cisterner: kontroll av sekundärt skydd föranledd av att särskild omständighet uppkommit, t.ex. att det sekundära skyddet i någon del skadats eller ändrats,

rörledning: ledning för brandfarliga vätskor och oljor som förutom rör även omfattar flänsar, ventiler och övriga komponenter som leder vätskan eller dess gasfas,

rörledningar i mark: rörledning helt eller delvis under markytan,

rörledningar ovan mark: rörledning helt ovanför markytan,

tillsynsmyndighet: den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, Försvarsinspektören för hälsa och miljö eller länsstyrelsen,

vattenskyddsområde: mark- eller vattenområde som med stöd av miljöbalken har fastställts till skydd för en grund- eller ytvattentillgång eller områden för vilka myndighetsföreskrifter har meddelats, samt områden som fastställts med stöd av motsvarande äldre bestämmelser,

verksamhetsutövare: den som i cistern eller lös behållare hanterar oljor och brandfarliga vätskor och

återkommande kontroll av sekundärt skydd för cisterner: kontroll av sekundärt skydd med vissa angivna årliga intervall.

3 kap. Information till tillsynsmyndigheten

1 § Den som avser att installera en cistern ska senast sex veckor innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds skriftligen informera tillsynsmyndigheten om detta.

2 § Den som inom ett vattenskyddsområde under en sammanhängande period avser att hantera mer än totalt 150 liter olja eller brandfarliga vätskor i lösa behållare, ska senast sex veckor innan den första hanteringen inleds skriftligen informera tillsynsmyndigheten om detta. I informationen ska anges minst under vilken tid och inom vilket geografiskt område som hanteringen kommer att pågå.

3 § Verksamhetsutövaren ska ge in kopior på utförda kontroller av cisterner enligt dessa föreskrifter och föreskrifter meddelade av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, till tillsynsmyndigheten senast sex veckor efter det att kontrollen har genomförts.

4 kap. Krav på cisterner och lösa behållare inom vattenskyddsområde

1 § Cisterner i och ovan mark samt lösa behållare ska ha ett sekundärt skydd inom vattenskyddsområde.

Rörledningar och slangledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd.

Undantag från kravet på sekundärt skydd gäller för cisterner med tillhörande rör- och slangledningar i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat.

Rörledning i byggnad får inte dras i eller under golv, utan ska förläggas väl synlig.

2 § Det sekundära skyddet ska vara tätt, hållbart och utformat så att kontroll är möjlig.

3 § Om en del av det sekundära skyddet utgörs av en invallning ska den rymma hela cisternens innehåll. För flera cisterner i en invallning ska invallningen rymma den största cisternens volym plus 10 procent av övriga cisterners totala volym.

Första stycket gäller även för invallning av lösa behållare.

4 § Vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde ska skylt med texten "VATTENSKYDD SOMRÅDE" vara uppsatt. Skylten ska vara väl synlig och av varaktig beskaffenhet.

Skylten ska även innehålla information om

1. fastighetsbeteckning,
2. adress,
3. volym,
4. högsta fyllningsflöde och
5. innehåll.

5 § Vid inrättandet av ett nytt vattenskyddsområde ska befintliga cisterner uppfylla kravet på sekundärt skydd inom tre år från det att beslutet att inrätta vattenskyddsområdet har vunnit laga kraft eller den kortare tid som skyddföreskriften anger.

5 kap. Krav på kontroll av sekundärt skydd för cisterner och lösa behållare inom vattenskyddsområde

Cisterner

1 § Det sekundära skyddet för cisterner med tillhörande rör- och slangledningar ska genomgå installationskontroll, återkommande kontroll och revisionskontroll. Kontrollen ska utföras av ett ackrediterat kontrollorgan.

2 § Installationskontroll av det sekundära skyddet ska utföras i samband med installation av en cistern med tillhörande rör- och slangledningar.

Installationskontrollen ska omfatta kontroll av att det sekundära skyddet är tätt, hållbart och fungerande.

3 § Återkommande kontroll av det sekundära skyddet för cisterner med tillhörande rör- och slangledningar ska ske med samma intervall och vid

samma tidpunkt som sådana kontroller som anges i 5 kap. 9 – 10 §§ Myndighetens för samhällsskydd och beredskap föreskrifter (MSBFS 2018:3) om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor.

Den återkommande kontrollen ska omfatta kontroll av att det sekundära skyddet är tätt, hållbart och fungerande.

Tiden för kontrollintervall av det sekundära skyddet enligt första stycket ska räknas från tidpunkten för installation eller tidpunkten för den senaste återkommande kontrollen.

4 § Revisionskontroll av det sekundära skyddet ska utföras när det sekundära skyddet har genomgått reparation eller ändring. Revisionskontrollen ska omfatta kontroll av att det sekundära skyddet är tätt, hållbart och fungerande.

5 § Efter en kontroll av det sekundära skyddet för en cistern med tillhörande rör- och slangledningar ska ett ackrediterat kontrollorgan utfärda en kontrollrapport.

Kontrollrapporten ska åtminstone innehålla

1. uppgifter enligt avsnitt B i bilagan till dessa föreskrifter,
2. en bedömning om det sekundära skyddet uppfyller kraven enligt dessa föreskrifter,
3. datum för nästa kontroll och
4. uppgifter om eventuella brister som upptäcks vid kontrollen.

Brister enligt andra stycket 4 ska åtgärdas av verksamhetsutövaren och följas upp av kontrollorganet inom 12 månader.

6 § 1–5 §§ gäller även cisterner med tillhörande rör- och slangledningar som innehåller oljor.

Lösa behållare

7 § Sekundärt skydd för lösa behållare ska kontrolleras av tillsynsmyndigheten.

Kontrollen ska omfatta kontroll av att det sekundära skyddet är tätt, hållbart och fungerande.

Samråd med ackrediterat kontrollorgan

8 § Ackrediterat kontrollorgan som utför kontroll ska medverka vid samråd som Naturvårdsverket kallar till och vid dessa möten rapportera utfall av kontroll.

6 kap. Ansvar

1 § Bestämmelser om miljöskaktionsavgifter finns i 10 kap. 1 och X §§ förordningen (2012:259) om miljöskaktionsavgifter.

2 § Då det finns anledning att misstänka att mark- eller vattenområde har blivit förorenat av hantering som omfattas av tillämpningsområdet för dessa föreskrifter ska verksamhetsutövaren omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten.

7 kap. Cisterner och rörledningar som tas ur bruk

1 § Cistern med tillhörande rör- och slangledningar som tas ur bruk ska tömmas och rengöras. Verksamhetsutövaren ska senast sex veckor innan cisternen tas ur bruk informera tillsynsmyndigheten om hur cistern med tillhörande rör- och slangledningar samt eventuella föroreningar ska omhändertas

8 kap. Undantag i enskilda fall

1 § Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall och om det finns särskilda skäl medge undantag från kraven i dessa föreskrifter.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder ikraft den xx xxx xxxx, då Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2017:5 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor upphör att gälla.
2. För cisterner och rörledningar som har installerats före den 1 juli 2018 och om krav på sekundärt skydd införs eller ändras genom dessa föreskrifter, ska verksamhetsutövaren senast den 1 januari 2026 ha installerat sekundärt skydd.
Meddelade undantag enligt äldre föreskrifter som avser sekundärt skydd gäller till den i respektive beslut angivna tidpunkten för upphörande dock längst till och med den 1 januari 2026.§
3. För cisterner med tillhörande rör- och slangledningar som har installerats före ikraftträdandet ska bestämmelserna i 5 kap. tillämpas först efter att kontrollterminen enligt 8 kap. 6 § Naturvårdsverkets upphävda föreskrifter (NFS 2003:24) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor har löpt ut.
4. Om en cistern med tillhörande rör- och slangledningar omfattas av Myndighetens för samhällsskydd och beredskap föreskrifter (MSBFS 2018:3) om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor, ska bestämmelserna i 5 kap. tillämpas först efter att den

pågående kontrollperioden enligt 5 kap. 9 – 10 §§ MSBFS 2018:3 har löpt ut.

5. Lösa behållare ska enligt 4 kap. 1 § ha sekundärt skydd senast ett år efter ikraftträdande.
6. Om skyddsföreskrifter som träder i kraft mellan xxxx och den 1 januari 2026 inte reglerar när befintliga cisterner senast ska ha sekundärt skydd, ska dessa ha sekundärt skydd senast den 1 januari 2026.

Naturvårdsverket

BJÖRN RISINGER

n.n

(ange enhet)

Kontrollrapport avseende kontroll av sekundärt skydd för cisterner med tillhörande rör- och slangledningar

A. Uppgifter som ska framgå av en kontrollrapport

Minst följande uppgifter ska anges i en kontrollrapport:

1. typ av kontroll,
2. uppgifter om kontrollföretaget,
3. uppgifter om innehavare eller beställare av kontroll enligt NFS XXXX:X,
4. fastighetsinformation inklusive uppgifter om berört vattenskyddsområde,
5. uppgifter om skyddsföreskrifter innehåller strängare krav på det sekundära skyddet och en kort beskrivning av dessa,
6. uppgifter om cisternen (typ, storlek och innehåll vid kontroll) och tillhörande rör- och slangledningar,
7. uppgifter om utförd kontroll av det sekundära skyddet enligt bilagans avsnitt B och
8. en bedömning enligt bilagans avsnitt C.

B. Sekundärt skydd som ska kontrolleras

1. Avseende skyddsanordningar mot läckage från cistern och därtill kopplade rör- och slangledningar kontrollera att

- a. det finns en skyddsanordning för att förhindra läckage från aktuell cistern,
- b. skyddsanordningen för cisternen kan vid läckage rymma hela cisternens innehåll,
- c. skyddsanordningen för flera cisterner rymmer den största cisternens volym plus 10 procent av övriga cisterners totala volym,
- d. skyddsanordningen inte är ansluten till avlopp,
- e. skyddsanordningen förhindrar ansamling av dagvatten,
- f. skyddsanordningen för cisternen är tät och hållbar,
- g. övervakning av läckage sker och ange på vilket sätt,
- h. rör- och slangledningar är dubbelmantlade eller har annat sekundärt skydd,
- i. dubbelmantling av rör- och slangledningar är tät och hållbar,
- j. övervakning av läckage från rör sker och ange på vilket sätt och
- k. det finns skyddsanordningar för att förhindra och omhänderta läckage via ventiler och anslutningar mellan cistern och rör- och slangledningar.

2. Om skyddsanordningar mot överfyllnad vid påfyllning av en cistern inte har ingått i en återkommande kontroll enligt MSBFS 2018:3 eller om cisternen inte ska kontrolleras enligt MSBFS 2018:3, kontrollera att

- a. det finns skyddsanordningar för att förhindra överfyllnad eller annan åtgärd för att överfyllnad förhindras,
- b. det finns fungerande larmanordning för att förhindra överfyllnad och
- c. överfyllnad vid påfyllningsrör omhändertas.

3. Avseende skyddsanordningar avseende spill kontrollera att

- a. det finns skyddsanordningar för att förhindra och omhänderta spill vid påfyllning,

- b. det finns skyddsanordning för att förhindra och omhänderta spill som sker via avluftningsrör,
- c. det finns skyddsanordning för att förhindra och omhänderta spill vid tankningsplats,
- d. att spillzon eller motsvarande är utformad och dimensionerad för att hantera den volym som cisternen eller anläggningen kräver och
- e. röranslutningarna mot cistern i mark ligger i tät samlingsbrunn eller motsvarande så att det går att omhänderta spill.

C. Bedömning av det sekundära skyddet

1. Ange om det sekundära skyddet för cisternen med tillhörande rör- och slangledning uppfyller föreskrifternas krav.
2. Ange om strängare krav enligt skyddsföreskrifter på det sekundära skyddet uppfylls.
3. Om brister upptäcks vid kontroll ska dessa beskrivas tydligt så att erforderliga åtgärder kan vidtas av verksamhetsutövaren.